

Adroddiad i	Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru	
Dyddiad	15 Gorffennaf 2024	
Swyddog Arweiniol	Justin Evans, Prif Swyddog Tân Cynorthwyol	
Swyddog Cyswllt	Tim Christensen, Rheolwr yr Amgylchedd a Newid yn yr Hinsawdd	
Pwnc	Cynllun Datgarboneiddio'r Fflyd	

PWRPAS YR ADRODDIAD

- 1 Amlinella'r adroddiad hwn fanylion ein Cynllun Datgarboneiddio'r Fflyd (y Cynllun), sy'n darparu mesurau manwl ac amserlenni i liniaru'r allyriadau carbon sy'n deillio o'n fflyd o gerbydau am y cyfnod hyd at 2030.

ARGYMHELLIAD

- 2 Argymhellir bod yr Aelodau'n:
 - i) cymeradwyo Cynllun Datgarboneiddio'r Fflyd.

CRYNODEB GWEITHREDOL

- 3 O dan gyfraith Cymru, mae'n ofynnol i ni liniaru ein hól troed carbon gweithredol erbyn 2030. Mae'r Cynllun hwn yn mynd i'r afael â'r allyriadau o'n fflyd o gerbydau, gyda chynllun manwl i ddileu'r allyriadau hyn fel sy'n ofynnol o dan ein Strategaeth Amgylcheddol.
- 4 Y mesur mwyaf nodedig o fewn y Cynllun yw cynnig i ddefnyddio biodanwydd cynaliadwy, Olew Llysiau Hydrodrin (HVO), yn hytrach na diesel. Yn dilyn treial llwyddiannus, rydym bellach yn lleoli tanc storio a dosbarthwr fel cynllun peilot yng Ngorsaf Dân Glannau Dyfrdwy, gyda deunaw safle arall sydd wedi'u nodi i ddilyn.
- 5 Mae'r cynllun hefyd yn cynnig newidiadau i gaffael ceir a faniau, yn ogystal â phatrymau teithio staff.

CEFNDIR

- 6 Mae Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016 yn ei gwneud yn ofynnol i Lywodraeth Cymru ddeddfu cyfres o gyllidebau carbon, gan nodi llwybr i Gymru fel cenedl garbon-niwtral erbyn 2050. O dan Gyllideb Garbon 2, mae'n ofynnol i sector cyhoeddus Cymru fod wedi cyrraedd y nod hwn erbyn 2030.

- 7 Er mwyn cydymffurfio â'r uchelgais hwn, mabwysiadodd Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (yr Awdurdod) Strategaeth Amgylcheddol ar 17 Gorffennaf 2023 yn cwmpasu'r cyfnod 2023-2030. Ymhlith targedau eraill, roedd y strategaeth hon yn gorfodi datblygu Cynllun Datgarboneiddio'r Fflyd, gan nodi sut y byddem yn lliniaru allyriadau carbon Cwmpas 1 (uniongyrchol) sy'n deillio o'n fflyd. Yn y Flwyddyn Ariannol 2022/23, roedd y rhain yn gyfanswm o 706 tonnell o CO₂.
- 8 Cafodd Gweithgor Aelodau ei gynnull rhwng Ebrill a Gorffennaf 2023 i roi gwybodaeth berthnasol i'r Aelodau ac i bennu cyfeiriad strategol ar gyfer datblygu cynlluniau datgarboneiddio manwl. Cymeradwyodd y grŵp hwn y strategaeth datgarboneiddio'r fflyd a nodir yn yr adroddiad hwn.

GWYBODAETH

- 9 Ac ystyried hirhoedledd peiriant tân nodweddiadol, a diffyg dewis amgen carbon isel sy'n fasnachol hyfyw, rydym yn cynnig trosglwyddo pob cerbyd disel a weithredir gan y Gwasanaeth i redeg ar HVO. Mae HVO yn ddewis amgen uniongyrchol ar gyfer disel, heb fod angen unrhyw addasiadau mecanyddol i'n cerbydau ar ei gyfer, a gellir ei gymysgu â disel mewn unrhyw gyfran, gan ganiatáu ar gyfer cadernid eithriadol o ran y gadwyn gyflenwi.
- 10 Rydym wedi gosod meini prawf yn y Cynllun i sicrhau y bydd yr holl HVO a ddefnyddir yn deillio o ffynonellau gwirioneddol gynaliadwy er mwyn lleihau effeithiau amgylcheddol ehangach.
- 11 Cynhaliwyd treial gweithredol o HVO rhwng mis Mehefin a mis Gorffennaf 2023 gan yr adrannau Hyfforddiant a Fflyd. Ni chodwyd unrhyw bryderon a gwelwyd nad oedd unrhyw wahaniaeth rhwng HVO a disel o ran perfformiad.
- 12 Dewiswyd 19 o orsafoedd fel safleoedd tanciau HVO ac offer dosbarthu. Pennwyd y bydd y rhain yn storio tua thri mis o gyflenwad ar gyfer y gorsafoedd hyn a'r rhai o'u cwmpas. Dewiswyd Glannau Dyfrdwy fel lleoliad peilot, a bwriedir gosod tanc yno yn ystod yr wythnosau nesaf. Mae cost y prosiect hwn a'r gosodiadau sy'n weddill wedi'i chynnwys yng nghyllideb gyfalaf 2024/25.
- 13 Mae mesurau eraill o fewn Cynllun Datgarboneiddio'r Fflyd yn cynnwys:
 - A. Cydymffurfio â therfyn amser Llywodraeth Cymru i gaffael (neu ddechrau proses archebu ar gyfer cyflenwi cerbyd prydles) cerbydau allyriadau sero yn unig (a lle nad yw cylch dyletswydd yn caniatáu ar gyfer cerbyd allyriadau sero, cerbyd ag allyriadau isel iawn) o ddechrau blwyddyn galendr 2025. Gall hyn gynnwys defnyddio peiriannau disel lle maent yn cael eu rhedeg yn gyfan gwbl ar HVO;

- B. Rhagwelir y bydd rhai offer neu beiriannau gweddilliol yn golygu bod angen defnyddio petrol y tu hwnt i 2030, er enghraifft injanau cychod ac offer torri Holmatro. Lle y bo'n bosibl, bydd y rhain yn cael eu cyfnewid am ddewisiadau amgen di-garbon o fewn cyfnod y Strategaeth Amgylcheddol; ac
- C. Amrywiaeth o fesurau i hyrwyddo teithio cynaliadwy a llesol.

GOBLYGIADAU

Amcanion Llesiant	Mae'r Cynllun arfaethedig yn cyd-fynd ag Amcanion Llesiant datganedig yr Awdurdod.
Cyllideb	<ul style="list-style-type: none"> • Costau cyfalaf tanciau storio HVO ac offer dosbarthu eisoes wedi'u cynnwys yng nghyllideb 2024/25; • Mae cost referniw HVO oddeutu 20% yn uwch na disel, ond gellir ei phennu hyd at flwyddyn ymlaen llaw; a • Chost gyfalaf gynyddol ceir a faniau wrth inni drosglwyddo oddi wrth beiriannau tanio mewnol
Cyfreithiol	Risg o beidio â chydymffurfio â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 a Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016.
Staffio	Ni ragwelir unrhyw newidiadau i lefelau staffio o ganlyniad i'r Cynllun hwn
Cydraddoldeb/Hawliau Dynol/Y Gymraeg	Ymgynghorwyd â'r Rheolwr Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant trwy gydol cyfnod datblygu'r Cynllun hwn, ni chodwyd unrhyw faterion.
Risgiau	<ul style="list-style-type: none"> • Risgiau cyllidebol yn sgil anwadalrwydd pris HVO yn y dyfodol; ac • Mae angen caniatâd cynllunio ar gyfer gosod tanciau, risg o wrthod.